

PARTENERIATE EDUCAȚIONALE - OPORTUNITATE PENTRU ȘCOALA, FAMILIE ȘI COMUNITATE

Tatiana GRIBINCEA,
dr., conf. univ. USPEE „Constantin Stere”

School and community are two issues that have also been concerned with pedagogues, sociologists, psychologists, philosophers, anthropologists, etc., each trying to capture the aspects that contribute to their functioning mechanisms, the agents involved, and their involvement in promoting education. Today we are witnessing the development of a true social stream that has at its heart the community and its development. Most of the times, the terms and expressions used by practitioners, specialists, and even ordinary people are confused, we encounter a great deal of semantic diversity in this issue. Most of the times, the terms and expressions used by practitioners, specialists, and even ordinary people are confused, we encounter a great deal of semantic diversity in this issue. The school is one of the central institutions of the community, it has specific roles but can not function and can not develop without taking into account the specificity of the community in which it operates. The activity of the school, generally of education, is an organized training and education process whereby a person achieves a certain degree of physical, intellectual and spiritual training, established by the state, and obtains the respective certificate of education

The education system comprises the network of state educational institutions of different levels and guidelines, as well as the governing bodies of education, institutions and enterprises subordinated to them. The quality of services provided by the education system is ensured by actors at different levels of the system.

Keywords: *School, community, social stream, education.*

Educația este percepută în prezent ca o funcție vitală a societății contemporane deoarece prin educație societatea își perpetuează existența, transmitând din generație în generație tot ceea ce umanitatea a învățat despre ea însăși și despre realitate. De la școala contemporană societatea așteaptă astăzi totul: să transmită tinerilor o cunoaștere acumulată de-a lungul secolelor, să-i ajute să se adapteze la o realitate în continuă transformare să-i pregătească pentru un viitor

larg imprezvizibil. Considerată un *factor-cheie* în dezvoltarea societății – ea asigură forța de muncă calificată pentru toate sectoarele de activitate, ea favorizează progresul, stimulând curiozitatea intelectuală, capacitatea de adaptare, creativitatea și inovația –, educația constituie unul dintre cele mai puternice instrumente de care dispunem pentru a modela viitorul, sau măcar pentru a ne orienta către un viitor dezirabil. În cadrul societății contemporane moderne există și

funcționează o multitudine de organizații care se caracterizează prin obiective foarte variate și printr-o mare diversitate de activități [1,p.4].

În societatea contemporană, se apreciază tot mai mult efectele benefice ale participării active a părinților în viața școlii. Numeroase cercetări la nivel național și internațional au pus în evidență aspectul determinant al calității interacțiunii dintre familie și școală asupra educației copiilor. Recunoașterea importanței unei bune colaborări cu părinții în favorizarea succesului școlar al copiilor a impulsionat autoritățile educative să susțină necesitatea întăririi legăturilor dintre părinți și școală și să le promoveze și la nivel de politici publice. În contextul actual, aceste legături par a fi mai necesare ca niciodată, deoarece misiunea școlii depășește tot mai mult simpla atingere a obiectivelor pedagogice ale curriculumului școlar, având în vedere faptul că numeroși părinți sunt mult prea preocupați de problemele familiale, profesionale sau sociale pentru a putea sprijini evoluția copiilor lor sau pentru a putea urmări coerența dintre educația exercitată în familie și cea din școală.

Aspirațiile, rezultatele și sprijinul social și familial constituie trei aspecte ale unei interacțiuni dinamice între copilul individual și cercul său imediat. Implicarea părinților joacă un rol semnificativ în cadrul intervenției școlare. Acțiunile care implică părinții produc o schimbare în ambientul familiei și cresc aspirațiile, atât ale părinților pentru copiii lor, cât și ale copiilor înșiși. Mediul familial este primul mediu educativ și socializator pe care îl cunoaște copilul și a cărui influență îi marchează esențial dezvoltarea ca individ. Legătura copilului cu familia este extrem de puternică și de neînlocuit. Un parteneriat familie-școală este relația cea mai profitabilă pentru toți cei ce participă la acest demers. Parteneriatul va fi eficient dacă fiecare parte va reține că același subiect este copilul nostru și școlarul nostru [3, p.65].

Deși suntem două țări cu aceeași limbă și cultură, între România și Moldova sunt câteva diferențe, ceea ce ține de parteneriatele dintre școală, familie și comunitate. La prima vedere se pare ca totul este asemănător, însă intrând în esența acestei probleme abordate sunt unele diferențe, ceea ce tine de sistemul de cooperare și parteneriate între familie, școală și comunitate.

Tabelul 1. Tangente, deosebiri și asemănări în ceea ce privește sistemul educațional între România și R. Moldova

Deosebiri Romania	Asemănări	Deosebiri Moldova
Parteneriate educaționale publice private cu mai multe țări din Europa;	Vorbesc aceeași limbă;	Stat care nu face parte din familia europeană;

Stat care face parte din Uniunea Europeana;	Au aceleași cultură și obiceiuri;	Data începutului și sfârșitului an școlar: 1 Septembrie - 31 Mai
Data începutului an școlar: 15 Septembrie -15 Iulie	Părinți plecați peste hotare; Eșec școlar;	La noi nu sunt suficienți profesori, iar cei care sunt – cei mai mulți sunt aproape de vârsta de pensionare. Așa că riscăm să rămânem fără profesori în câțiva ani.
	Aceleși sistem de notare 1-10;	
Eficiența profesională a cadrelor didactice, a administratorilor și a întregului personal al școlii să fie maximizată prin dezvoltarea unor abilitați concrete, esențiale, conexiuni cu părinții și comunitate.	Învățământ primar și gimnazial obligatoriu și gratuit;	
Mai multe școli care se autogestionează singure.	Învățământul este ultimul domeniu la care se gândesc absolvenții să activeze.	Începerea politicii de autogestiuine și aplicarea acesteia deja în mai multe instituții de învățământ.
Spirit de voluntariat mai dezvoltat ceea ce tine de familie-copii-școală.	Ambele țări cu acord comun participa la programul educațional Bilateral eTwinning România – R. Moldova și multe alte programe și parteneriate.	Voluntariat dezvoltat slab, în instituții ca școala, puțini părinți care știu despre voluntariat sau care este esența lui.

Unul dintre parteneriatele naționale în Moldova care demonstrează colaborarea școală-familie-comunitate este „Mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului” între Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației și Ministerul Muncii, Protecției

Sociale și a familiei. Acest parteneriat are drept obiectiv prevenirea copilului împotriva tuturor tipurilor de violență-fizică, sexuală, psihologică, spirituală sau economică și aplicarea măsurilor de protecție a copilului – victimă. Drept consecință a acestui parteneriat, la nivel de fiecare Direcție de Învățământ au fost create „Comisii Intersectoriale din reprezentanții tuturor

factorilor implicați în prevenirea abuzului față de copii, iar la nivel de instituție a fost desemnat un coordonator care este obligat să completeze „Fișa de sesizare a cazului de abuz” în „Registrul de evidență a sesizărilor în cazurile de abuz și neglijare a copiilor”.

Un alt exemplu relevant de colaborare dintre „cele trei chei ale educației” este organizarea „Turnamentului Republican în Domeniul Drepturilor Omului/ Copilului”, o colaborare dintre Ministerul Educației, ONG-urile de profil și instituțiile școlare. Această colaborare are drept scop formarea unui cetățean activ, capabil să se implice în activitatea de zi cu zi din cadrul comunității. Dacă este să ne formăm o concluzie despre conlucrarea școlii cu ceilalți factori formativi - familia, comunitatea, organizații de tineret și copiii, instituțiile cultural-educative - școlii îi revine menirea de a coordona toate acțiunile educative și asta este deja o țintă bine determinată în societatea din Moldova. La nivel de instituții deja parteneriatele publice private capătă un alt sens, alte activități, alte experimente și viziuni. Rolul școlii în această coordonare este determinat de faptul că ea este o instituție specializată, cu cadre pregătite pentru realizarea scopului educației [2, p. 87]

Dacă am face o concluzie putem să afirmăm că acțiunea de coordonare pe care o exercită școala atât în România și Moldova se concretizează în selecționarea influențelor educative pe care le exercită ceilalți factori, în funcție de particularitățile de vârstă ale copiilor, asigurând dozarea rațională a întregii munci educative. Școala trebuie să

integreze influențele educative exercitate de ceilalți factori într-un sistem al muncii educative din cadrul ei, concretizat într-un plan concret a cărui realizare este urmărită de întregul colectiv pedagogic. Cooperarea școlii cu ceilalți factori educativi sporește forța educativă a acțiunilor pe care acești factori le întreprind pentru formarea tinerei generații.

Cooperarea școlii cu familia

Copilul este obiectul acțiunii educative exercitată de școală și familie. Relațiile interpersonale între educatori și părinți au un caracter social. Ele se definesc în funcție de statutul și rolul pe care-l au pedagogii și părinții în cadrul activității educative. Profesorul este acela care imprimă un mod sau altul de manifestare a acestei relații. El trebuie să mediteze asupra problemelor pe care să le discute cu părinții elevilor, asupra tonului discuției, atmosferei în care se desfășoară ea.

„O eroare de tact care se petrece în relația profesor - părinte constă în adoptarea de către educator a unei atitudini de comunicare și de reproș în unele cazuri. Părintele este invitat la școală, i se comunică pe un ton grav rezultatele la învățătură ale copilului și i se dau informații asupra conduitei. Părintele ascultă fără a fi convins. Conduita de comunicare a educatorului duce la îndepărtarea de școală a părinților și a elevilor și constituie câteodată o barieră în calea funcționării normale a relației școală - familie.” [4, p.116].

Relația profesor-părinți nu trebuie să ducă la un schimb de opinii în sens unic, de la profesori la părinți, așa cum se întâmplă

când educatorul adoptă o atitudine de comunicare unidirecțională. O modalitate eficientă pentru educația copilului în procesul colaborării dintre educatori și părinți este aceea a unui schimb de opinii, de informații despre copil. Promovând cu părinții un dialog despre copil, profesorul atașează mult mai ușor pe părinți de școală și de activitatea desfășurată în cadrul ei. Profesorul va folosi dialogul, pentru a urmări să obțină de la părinți informații despre copil, să le cunoască opiniile despre comportarea lui. La rândul său, profesorul va informa pe părinți despre conduita școlară a copilului și despre rezultatele la învățătură. O dificultate ce trebuie învinsă de educatori în relațiile sale cu părinții elevilor constă în subiectivismul părinților. Profesorul trebuie să se apropie cu tact de părinții care nu sunt obiectivi în aprecierile făcute asupra copilului. El va trebui să-i asculte pe părinți și să le solicite informații despre copil. Cunoașterea de către profesori a cauzelor familiale care determină eșecul școlar al elevului, a dificultăților pe care el le întâmpină în pregătirea unor lecții va ușura activitatea școlii în utilizarea mijloacelor adecvate pentru educarea copiilor.

Relația de interdependență și interacțiune școală-familie se manifestă într-o formă instituționalizată: comitetul de părinți.

Funcțiile pe care le îndeplinește comitetul de părinți în viața școlii amplifică relația școală-colectivitate socială. Comitetul de părinți, ales de părinți în prima adunare generală de la începutul anului școlar îndeplinește următoarele funcții:

a) Organizarea activității părinților.

În colaborare cu diriginții și conducerea școlii, comitetul de părinți participă la organizarea unor activități mai ample:

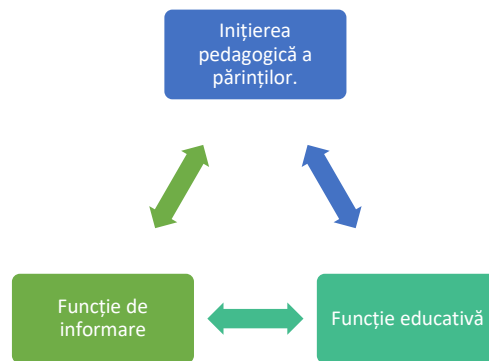

Figura 1. Organizarea activității părinților.

a) Inițierea pedagogică a părinților

Comitetul de părinți compus din cetățeni cu un nivel cultural-pedagogic mai ridicat și cu o conduită familială și cetățenească exemplară, ia parte la acțiunea de întărire a capacității educative a unor familii. Participarea unor membri ai comitetului de părinți la convorbirile organizate de diriginți cu părinții, la vizitele făcute de diriginți în familie și expunerea unor probleme educative de către părinți în fața celorlalți părinți constituie un act de inițiere pedagogică a părinților.

b) Funcție de informare a conducerii școlii despre comportarea extrașcolară a elevilor și despre modul de petrecere a timpului liber de către copii;

c) Funcție educativă, care constă în ajutorul acordat școlii pentru școlarizarea contingentelor de copii, participarea la manifestările extrașcolare ale elevilor, supravegherea

conduitei lor extrașcolare, expuneri în fața elevilor cu prilejul unor zile festive, dezbaterea problemelor pedagogice ivite într-o clasă sau într-o școală, etc. Prin aceste funcții, colectivitatea socială participă la acțiunea educativă organizată de școală. În multe școli însă, activitatea comitetului de părinți este restrânsă la planul organizatoric - administrativ.

În relațiile lor cu părinții elevilor, profesorii au de învins subiectivismul părinților în aprecierile pe care aceștia le fac asupra copiilor. Înțelegând greșit aprecierile care se fac asupra copiilor lor, unii părinți se îndepărtează de școală, creând o atmosferă de neîncredere și suspiciune în jurul profesorilor. Pentru a evita astfel de situații este necesar ca profesorii să abordeze cu mult tact discuția cu părinții. Din cauza nivelului pedagogic scăzut și a diminuării funcției educative a familiilor, acestea nu răspund invitațiilor de a vizita școala și privesc cu indiferență acțiunea formativă a școlii.

Sunt școli care întâmpină dificultăți din partea unor părinți datorită înțelegerii greșite a rolului pe care-l are școala în formarea viitorului cetățean. Pentru unii părinți școala devine un scop în sine, nu un mijloc de formare a personalității copilului. Frecvențarea școlii înseamnă și realizarea scopului în concepția acestor părinți și urmarea este că ei nu se mai interesează de situația școlară a copilului. Unele dificultăți care pot bloca funcționarea normală a relației școală - familie izvorăsc și din conduita greșită a unor învățători și profesori. Didacticismul exagerat și tonul moralizator în discuțiile profesorilor

cu părinții îi îndepărtează pe aceștia de școală. Cadrele didactice nu trebuie să piardă din vedere că în relațiile lor cu părinții calitatea de părinte se păstrează și atunci când tatăl sau mama unui elev a venit la școală să se intereseze de situația școlară a copilului lor. În discuțiile cu părinții conduita educatorilor trebuie să fie alta decât în relațiile cu elevii [4, p.130].

Dificultățile ivite în mecanismul relației școală - familie pot fi învinse printr-o susținută muncă de ridicare a nivelului cultural al familiei și de inițiere pedagogică a părinților. Asta ar atrage după sine și schimbarea atitudinii părinților față de școală. Ei vor înțelege rolul școlii în lărgirea orizontului cultural al tinerei generații și în pregătirea ei pentru viață. Însă inițierea pedagogică a familiei nu poate fi restrânsă la prezentarea în fața părinților a sarcinilor școlare ale elevilor și a atribuțiilor școlii ci poate fi realizată cu mai mult randament dacă părinților li se fac expuneri referitoare la unele aspecte ale educației în familie. Conținutul și metoda expunerilor au un rol hotărâtor în dezvoltarea interesului părinților pentru probleme pedagogice și în atragerea lor spre școală.

Pentru a realiza o cooperare fructuoasă cu familia, școala trebuie să cunoască mediul socioprofesional din familie, ambianța culturală și morală în care sunt crescuți copiii, numărul lor în familie, atributele climatului afectiv și stabil din familie, cu rol hotărâtor în stabilirea comportamentului copilului. Întrucât elevul se formează în două medii diferite - familia și școala -cooperarea dintre acești

factori trebuie să se bazeze pe cunoașterea reciprocă. De aceea este necesar ca școala să posede informații sociologice asupra grupului familial. Ce trebuie să cunoască un profesor despre familiile elevilor săi? Datele prezentate în rândurile ce urmează despre

aspectele următoare ale vieții de familie ar ajuta dirigintei să explice comportamentul unui elev, să determine factori sociali ai randamentului școlar și să aibă o imagine adecvată asupra mediului familial.

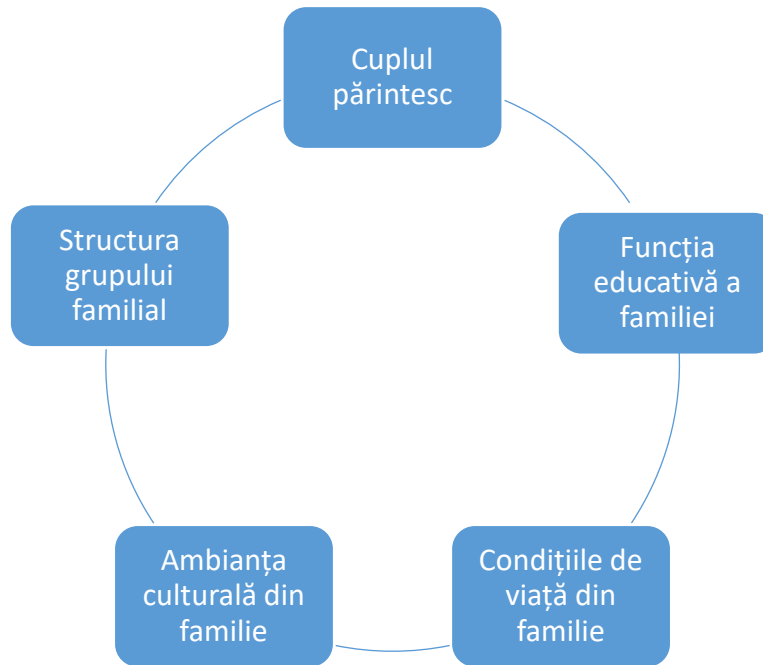

Figura 2. Factorii sociali ai randamentului școlar

1. Cuplul părintesc: unit, disociat, descompletat, vârsta și profesiunea părinților, locul de muncă, dacă lucrează în schimburi sau nu, pregătirea școlară a părinților, relațiile cuplului familial, relațiile lor cu copiii.
2. Structura grupului familial: numărul membrilor în familie, numărul copiilor și vârsta lor, câți copii frecventează școala, relațiile dintre copii, dintre frați și surori.

3. Funcția educativă a familiei: când își pregătesc copiii lecțiile, cine-i supraveghează, unde se joacă, cum își petrec timpul liber, dacă sunt antrenați în activități intelectuale și fizice hotărâte de părinți, de ce mijloace de informare în masă dispune familia, ce metode utilizează părinții pentru formarea conduitei copiilor, spre ce profesii doresc să orienteze copilul, atitudinea părinților față

de școală și valoarea pe care i-o acordă ei în viața copilului.

4. Ambianța culturală din familie. Ce preocupări intelectuale au părinții, dacă familia dispune de bibliotecă, la ce reviste sunt abonați, dacă merg cu copiii la teatru, cinematograful, manifestări culturale.

5. Condițiile de viață din familie. Tipul de locuință, spațiul de muncă al copilului, locul de joc decare dispune copilul, ocupațiile copilului în familie, bugetul familiei.

Importanța cooperării școlii cu familia a fost sesizată de profesori și de stat. În condițiile industrializării și urbanizării rapide a lumii, în diverse țări au fost create instituții speciale, menite să organizeze și să îndrume relațiile școlii cu familia.

Concluzii

Implicarea părinților în activitatea școlară a copilului introduce un intermediar în raporturile școală-elev. Încrederea sau neîncrederea elevului în valorile școlare și în cadrele didactice, autoritatea de care se bucură acestea, reușita sau eșecul, motivarea copilului și eficacitatea instituției școlare depind într-o măsură deloc neglijabilă de această mediere. În societățile contemporane nu se poate vorbi despre educație familială fără a se ține seama de raporturile familiei cu școala, așa cum nu se poate vorbi despre educație școlară fără a se ține cont de raporturile școlii cu familiile elevilor.

Privind în ansamblu relația dintre școală și familie, cercetările întreprinse au validat următoarele aspecte:

1. Între acțiunile educative ale celor doi factori educativi – școala și familia – există mai degrabă un raport de *complementaritate*, decât de rivalitate, acțiunea fiecăruia venind să o completeze pe a celuilalt.
2. Calitatea relațiilor dintre învățător și părinți reprezintă un predictor al calității educației. Relațiile de *încredere și respect* între partenerii implicați în educație sunt indispensabile în crearea și susținerea conexiunilor școlilor cu familiile.
3. Comunicarea dintre școală familie și comunitate este unul dintre instrumentele cele mai importante de stabilire și menținere a relației de parteneriat pentru școală. Datele studiului indică necesitatea unei *comunicări mai deschise* între părinți cadrele didactice și comunitate, astfel încât conlucrarea și cooperarea cotidiană să devină o experiență frumoasă.
4. *Legăturile școală-familie nu sunt statice*, ci constituie un fenomen complex care poate varia prin factori ca vârsta elevului, fundamentul social și educațional al familiilor, experiența acestora, varietatea activităților implementate, determinarea și atitudinea cadrelor didactice de a continua drumul colaborării etc.
5. Nivelul de aspirație al părinților vine în dezacord cu atitudinea lor față de tot ceea ce privește activitatea școlară a copilului: comunicare și activități împreună, control și sprijin, raporturi cu agenții educației formale, atitudine marcată într-o mare măsură de insuficiență și uneori, dezinteres. Copiii sunt în mare parte neglijați

din acest punct de vedere, lăsați să se descurce singuri, în vreme ce părinții imaginează pentru ei scenarii idealiste de reușita viitoare.

6. Construirea implicării comunității este o activitate *multidimensională*; nu se bazează pe o singură acțiune, ci pe combinarea unui număr de acțiuni diferite cu scopuri similare.
7. Toate acțiunile de atragere a părinților necesită *acțiuni bine planificate*, astfel încât părinții, membrii comunității și cadrele didactice să se întâlnească în mod organizat, să discute și să ia decizii în mod democratic.
8. Stabilirea unui *mediu cald, primitiv în școală* este fundamentul tuturor programelor care își propun să atragă părinții. Pentru a verifica prima ipoteză formulată, interesul cercetării s-a îndreptat spre factorii ce îi determină pe părinți să participe la activitățile școlii la care învață copiii lor.

Analiza a descoperit cinci condiții cauzale:

1. motivarea copilului;
2. verificarea relatărilor lui despre activitatea la școală;
3. verificarea rezultatelor obținute la învățatură și purtare;
4. construirea și susținerea imaginii lui la școală;
5. îndeplinirea unei obligații.

Cu siguranță mai sunt și alți factori care determină părinții să participe la diferite activități în cadrul școlii, dar relevant este faptul că sunt părinți care nu conștientizează încă în totalitate importanța și efectele benefice ale implicării lor în activitatea școlară a copilului. Ei consideră participarea la activitățile școlii mai mult o obligație, o datorie.

Recomandări

Colaborarea cu alte instituții nu este întotdeauna ușoară, unii răspund pozitiv, alții nu. Este parte a rolului școlii să ajungă la comunitate, să încurajeze și să convingă organizațiile să se implice; uneori oamenii vor rezista din cauza a ceea ce văd ca granițe profesionale.

Bibliografie:

1. Agabrian, M; Millea V., *Parteneriate școală-familie-comunitate*, Polirom, Iași, 2005.
2. Băran-Pescaru, A., *Parteneriat în educație, familie-școală-comunitate*, Editura Aramis Print, București.
3. Chiru, M., *Cu părinții la școală-ghid pentru profesori*, București, 2003, 215 p.
4. Pescaru, Băran, A. „*Parteneriat în educație*”, Editura Aramis Print, București, 2004.
5. Petrovan A, *Parteneriatele educaționale de la teorie la practică*, Alba Iulia, 2011.

Диаграмма соотношения частей:

